

veli-pekka.hautamaki@intermin.fi
esko.koskinen@intermin.fi

RADIOMEDIA RY:N LAUSUNTO

SM johtoryhmä LUONNOS:

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vaaratiedotteesta ja laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Haluamme yksityisten radioiden edunvalvojana tuoda esille vaaratiedotelakiehdotukseen sisältyvän ongelman. Ymmärrämme, että lakiesityksen valmistelu on edennyt jo pitkälle, mutta pyydämme tästä huolimatta tässä esille tuomamme puutteen korjaamista jatkovalmistelun yhteydessä.

Vaaratiedotelakiesitys perustuu ns. vaaratiedotteiden pakkosyöttömalliin. Tämä tarkoittaa, että kaikki annettavat vaaratiedotteet lähetetään Yleisradiosta kaikille yksityisille (kaupallisille) radioasemille, jolloin ne katkaisevat kunkin radiokanavan meneillään olevan lähetyksen. Pakkosyöttömallia on perusteltu sen selkeydellä. Vaaratiedotteen antavan viranomaisen ei tarvitsisi erikseen pohtia tiedotteen mahdollista alueellista välittämistä. Vaaratiedotteiden välittäminen pakkosyöttönä valtakunnallisesti olisi perusteltua myös siksi, että useilla radiokanavilla ei ole ympärivuorokautista päivystystä, jolloin tiedotteet saattaisivat varsinkin yöaikaan jäädä lukematta. Pidämme perusteluja järkevinä ja toteutustapaa mahdollisena, mikäli seuraavassa esittämämme puute pystytään korjaamaan.

Olemme huolestuneita siitä, että lakiehdotuksessa vaaratiedotteella tarkoitetaan samaa kuin voimassa olevassa valtioneuvoston asetuksessa (838/2003) hätätiedotteella ja muulla viranomaistiedotteella. Vaaratiedote vastaisi siis sekä hätä- että muuta viranomaistiedotetta.

Lakiehdotuksen 2 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan vaaratiedote määriteltäisiin

”toimivaltaisen viranomaisen antamaksi tiedotteeksi, jonka tarkoitus on varoittaa vaarallisesta tapahtumasta, jolla tarkoitettaisiin sellaisia tapahtumia, joista jo nykyisinkin voidaan antaa viranomaistiedote.”

Lisäksi esityksen 3 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavasti:

”Pykälän 1 momentissa määriteltäisiin ne tekijät tai olosuhteet, joiden perusteella vaaratiedote voitaisiin antaa: 1) uhkaa ihmisten henkeä tai aiheuttaa terveysvaaran, tai 2) aiheuttaa merkittävässä määrin omaisuuden vaurioitumista tai tuhoutumista. Kriteerit vastaisivat niitä kriteerejä, joiden perusteella nykyisin annetaan hätätiedotteita ja muita viranomaistiedotteita.”

Radiomedian mielestä vaaratiedotteelle ei voida antaa hätä- ja muita viranomaistiedotteita vastaavaa määritelmää. Tämä tulisi huomioida selkeästi esityksessä. Lain toteutuessaan nyt esitetystä muodosta pakkosyötettävien tiedotteiden määrä kasvaisi olennaisesti, mitä ei voida pitää perusteltuna radioyhtiöiden kannalta.

Kuten tiedämme, viimeisen noin kymmenen vuoden aikana viranomaistiedotteita (hätätiedotteita ja muita viranomaistiedotteita) on annettu yhteensä noin 120 vuosittain. Hätätiedotteiden määrä tästä on ollut muutamia tiedotteita vuosittain tai joinakin vuosina ei ollenkaan. Mikäli vaaratiedotteiden määrä tulisi vastaamaan edeltävinä vuosina annettujen viranomaistiedotteiden määrää, tarkoittaisi se keskimäärin yhtä pakkosyötettyä tiedotetta joka kolmas päivä. Kaikkien yksityisten radiokanavien lähetys siis katkeaisi ennalta arvaamattomasti joka kolmas päivä. Vaikka tiedotteiden määrä tippuisi puoleenkin, tarkoittaisi se pakkosyötettyjen tiedotteiden määrän kymmenkertaistumista.

Mikäli vaaratiedote katkaisee meneillään olevan mainoskatkon, tulee radioyhtiön korvata jälkikäteen mainostajalle tälle aiheutunut vahinko ja toteutumatta jäänyt mainosaika. Tästä aiheutuu yksityiselle radiotoimijalle paitsi taloudellista haittaa myös ylimääräisiä käytännön ongelmia. Mikäli televisio- ja radiolain 30.2 §:n mukainen maksimaalinen radiomainosten lähetysaika on myyty täyteen, on ajamatta jäänyt mainos jopa mahdotonta sijoittaa myöhemmin ohjelmavirtaan. Mainosajan arvo myös vaihtelee vuorokaudenajan ja päivän mukaan, minkä vuoksi lähettämättä jääneen mainoksen lähettäminen myöhemmin toisena ajankohtana ei ole ongelmattonta. Tämän vuoksi pidämme erittäin tärkeänä, että vaaratiedotteiden määrä tulee pysymään huomattavasti pienempänä kuin voimassa olevien säännösten nojalla annettujen hätätiedotteiden ja muiden viranomaistiedotteiden yhteen laskettu määrä.

2

Vaikka lakiehdotuksen 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että esitetyn lain myötä vaaratiedottaminen tehostuisi ja kaikkia nykyisin viranomaistiedotteina annettavia tiedotteita ei vastaisuudessa olisi tarkoituksenmukaista antaa vaaratiedotteina, emme pidä hallituksen esitykseen kirjattua *arvioita* millään tavoin riittävänä tapana varmistaa viranomaistiedotteiden määrän väheneminen nykyiseen verrattuna. Varsinkin kun arvio on vielä osittain ristiriidassa esitysluonnoksessa määriteltyjen vaaratiedotteiden kriteerien kanssa. Olennaista määrän todellisen vähenemisen kannalta on myös vaaratiedotteita antavien viranomaisten kouluttaminen, mutta koulutuksenkin tulee perustua lakiin ja sen esitöihin. Viranomaisia ei voida kouluttaa vastoin lain esitöissä määriteltyä.

Merkille pantavaa on myös se, ettei yksityisille radioyhtiöille esityksestä aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia ole arvioitu lainkaan. Mielestämme esitystä tulisi arvioida kattavammin myös sen yksityisten radioyhtiöiden sananvapauden ja omaisuuden suojan rajoittamisen näkökulmasta.

Näillä perusteilla esitämme luonnosta lakiesitykseksi tarkistettavan sen osalta, missä tilanteissa vaaratiedotteita voidaan antaa. Vaaratiedotteen kriteerit eivät voi vastata niitä kriteereitä, joiden perusteella nykyisin annetaan hätätiedotteita ja muita viranomaistiedotteita. Lakiesityksessä tulee varmistua siitä, ettei yksityisille radiokanaville pakkosyötettävien viranomaistiedotteiden määrä moninkertaistu.

Lisätietoja tarvittaessa:

Stefan Möller

Toimitusjohtaja
Radiomedia ry
stefan.moller@radiomedia.fi
puh. 0400 50 88 77

Johanna Töyrylä

Edunvalvontapäällikkö
VIRVA-ryhmän jäsen
Radiomedia ry
johanna.toyryla@radiomedia.fi
puh. 050 377 98 36

3

Radiomedia ry on vuonna 1983 perustettu yksityisten radioiden etujärjestö Suomessa. Liittoon kuuluu 32 toimilupayhtiötä, joilla on yhteensä 55 toimilupaa. Radiomedia ry on myös Viestinnän Keskusliiton ja Euroopan kaupallisten radioiden etujärjestön Association Of European Radios (AER) jäsen.